

دايرة المعارف بزرگ طب اسلامي

५७

حروف ش، ص، ض، ط، ظ

ع، غ، ف، ق

۹۔ یہاں ایک عجیب و غریب عملہ ہوا

مؤلف:

آیت اللہ مصطفیٰ نورانی

٢٠٧٧ ٢٠٧٧ ٢٠٧٧ ٢٠٧٧ ٢٠٧٧

۵۹-۲۰۱۳، شماره ۱۱، مجلهٔ مطالعات زبان و ادبیات فارسی

10-7-68

— 1. 448 0. 712.

پدیدآورنده: نورانی، مصطفی، ۱۳۰۵ - ۱۳۸۲.
 عنوان و نام پدیدآور: دائرة المعارف بزرگ طب اسلامی / نویسنده: مصطفی نورانی
 مشخصات نشر: قم: اکرام، ۱۳۹۰
 مشخصات ظاهری: ۹ ج.
 شابک دوره: ۱۳۰۰۰۰۰ ریال
 شابک جلد چهارم: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۶۶-۰۹-۱
 ISBN : 978-600-6266-05-3
 ISBN : 978-600-6266-09-1
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا.
 یاد داشت: کتابنامه به صورت زیر نویس.
 موضوع: پزشکی اسلامی - دائرة المعارفها.
 موضوع: پزشکی گیاهان داورنی - دائرة المعارفها.
 موضوع: پزشکی سنتی.
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۰، ۲۴، ۹۵، ۳/۱۲۸ R
 رده بندی دهی: ۶۱۰/۳ (۱) شماره کتابخانه ملی: ۲۱۵۸۵۳۴

۹۷۸-۶۰۰-۶۲۶۶-۰۹-۱

دائرة المعارف بزرگ طب اسلامی ۴

ناشر: انتشارات اکرام
 مؤلف: آیه الله مصطفی نورانی
 نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۰
 شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه
 صحافی: جوانان O چاپ: نگین
 شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۶۶-۰۵-۳
 شابک جلد چهارم: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۶۶-۰۹-۱
 قیمت: دوره نه جلدی ۱۳۰۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: قم، خیابان معلم، معلم ۱۰، فرعی اول سمت راست پلاک ۲۱
 تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۳۷۷۹۲ و ۷۷۳۷۱۰۲
 فروشگاه: قم، خیابان صفائیه، کوچه ۲۴ (ممتاز) پلاک ۶۵
 تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۳۱۲۶۳ و ۷۷۳۲۹۹۳
 همراه: ۰۹۱۲۱۵۱۹۹۲۹

۴۴	
۴۴	
۴۵	
۴۶	
۴۷	
۴۸	
۴۹	
۵۰	
۵۱	
۵۲	
۵۳	
۵۴	
۵۵	
۵۶	
۵۷	
۵۸	
۵۹	
۶۰	
۶۱	
۶۲	
۶۳	
۶۴	
۶۵	
۶۶	
۶۷	
۶۸	
۶۹	
۷۰	
۷۱	
۷۲	
۷۳	
۷۴	
۷۵	
۷۶	
۷۷	
۷۸	
۷۹	
۸۰	
۸۱	
۸۲	
۸۳	
۸۴	
۸۵	
۸۶	
۸۷	
۸۸	
۸۹	
۹۰	
۹۱	
۹۲	
۹۳	
۹۴	
۹۵	
۹۶	
۹۷	
۹۸	
۹۹	
۱۰۰	

فهرست مطالب

۵	
۱۵	
۲۱	
۲۲	
۲۳	
۲۴	
۲۴	
۲۶	
۲۶	
۲۷	
۲۷	
۲۹	
۲۹	
۳۰	
۳۰	
۳۱	
۳۱	
۳۱	
۳۱	
۳۲	
۳۳	

۳۳	شاهدانه صحرائی
۳۴	شاهبید
۳۵	شاه امرود
۳۵	شاه توت
۳۷	شای «چای»
۳۷	شاه زیره
۳۸	شاه تره
۴۴	شاه بلوط
۴۹	شاه بلوط هندی
۴۹	شاه پسند
۵۲	شاه پسند درختی
۵۴	شاه پسند وحشی
۵۴	شاه پسند طبی
۵۴	شاه اشرفی (نارون)
۵۵	شاه بانک
۵۵	شاهنگ (پُن واز)
۵۶	شاهی
۵۹	شاهی العرب
۶۰	شاهسیرم رومی
۶۱	شاهسفرم
۶۲	شاهدانه
۶۲	شاهدانه کرت
۶۵	شُبرم یا (گاو کشک)
۶۷	شیدر باتلاقی
۶۸	شبه
۶۹	شبه
۷۰	شبنم نخود
۷۰	شیدر
۷۲	قرط، شیدر
۷۳	شاه

- ۷۷ ششبداز.....
 ۷۷ شبدرد معطر.....
 ۷۸ شبدرد قرمز.....
 ۷۸ شبدرد سفید.....
 ۷۹ شبدرد زرد.....
 ۷۹ شیب.....
 ۸۱ شیب بو.....
 ۸۳ شبق (کهرای سیاه) (عنبر سیاه).....
 ۸۳ شیش.....
 ۸۵ شتر.....
 ۸۶ شتر.....
 ۸۹ شجرة النع.....
 ۹۰ شجرة الملوك.....
 ۹۱ شجرة الصبغ الاناتو.....
 ۹۲ شجرة الزنبق.....
 ۹۲ شجرة الدم.....
 ۹۳ شجرة البلوط.....
 ۹۳ شجرة بلوط الملك.....
 ۹۴ شجرة الطحال.....
 ۹۵ شجرة السماء.....
 ۹۶ شجرة الابهل.....
 ۹۶ شجرة العنب.....
 ۹۷ شجرة الرند.....
 ۹۷ شجرة الاوشق (اوشق).....
 ۹۸ شکر تیغال.....
 ۱۰۳ شلغم.....
 ۱۰۵ شیر.....
 ۱۱۱ شجرة الحریر.....
 ۱۱۲ شجرة الجن.....
 ۱۱۲ شجرة الخبز.....

۱۱۲.....	شجرة المستكى (مصطكى)	۱۱
۱۱۴.....	شجرة التامول	۱۱
۱۱۴.....	شجرة الشمع	۱۱
۱۱۵.....	شجرة الصبار	۸۷
۱۱۵.....	شجرة الفشاع	۶۴
۱۱۶.....	شجرة المسواك	۶۴
۱۱۷.....	شجرة النبق	۱۱۰
۱۱۸.....	شجرة الدبق	۳۸
۱۱۹.....	شجرة الحياة	۳۸
۱۲۰.....	شجرة البقس	۴۰
۱۲۱.....	شجرة الحبشيه	۴۰
۱۲۲.....	شجرة البان	۶۸
۱۲۳.....	شحم المرج	۴۶
۱۲۳.....	شحم الارض	۴۶
۱۲۴.....	شرخات	۴۶
۱۲۵.....	شرابه	۴۶
۱۲۶.....	شرويت	۴۶
۱۲۷.....	شر	۴۶
۱۲۸.....	شربین	۴۶
۱۲۸.....	شعير (جو)	۴۶
۱۲۹.....	شعر الارض	۴۶
۱۳۰.....	شفتالو	۴۶
۱۳۱.....	شفتره	۷۰
۱۳۲.....	شفت	۷۵
۱۳۳.....	شقایق النعمان	۸۶
۱۳۵.....	شقایق سرخ	۴۰
۱۳۸.....	شقایقل (هویج دشتی)	۴۰
۱۴۱.....	شکاعی	۴۰
۱۴۲.....	شکران	۴۰
۱۴۳.....	شکم پاره	۴۰

فهرست ۹۰

۱۴۳	شکر هنج
۱۴۴	شکر پاره یا زرد آلو
۱۴۵	شکر
۱۴۷	شکر و نیشکر
۱۴۸	نیشکر
۱۵۱	شکر استبرق یا سکر العشر
۱۵۴	شمعدانی عطری
۱۵۴	شمعدانی روبرت
۱۵۵	شمع
۱۵۵	شمشاد
۱۵۶	شمشاد رسمی
۱۵۷	شمشاد نعنایی
۱۶۰	شمامه
۱۶۰	شمار - رازیانه
۱۶۱	شمل
۱۶۲	شلیل
۱۶۲	شلم بی
۱۶۳	شلدار
۱۶۴	شل
۱۶۴	شغال به، شنگه
۱۶۵	شنگیله
۱۶۵	شنگ
۱۶۸	شن
۱۶۹	شنیلله
۱۷۴	شنگرف، زنجفر
۱۷۵	شه بانق
۱۷۶	شوک الشام
۱۷۶	شوكة المباركة
۱۷۷	شوكة ابراهيم
۱۷۸	شوک الضب

۱۷۹ ۶۶۱ شوک الجمل

۱۸۰ ۶۶ شوخط

۱۸۰ ۶۶ شورہ

۱۸۱ ۶۶۱ شوران

۱۸۲ ۶۶۱ شولموگرا

۱۸۳ ۶۶۱ شودر

۱۸۳ ۶۶۱ شوع

۱۸۴ ۶۶۱ شو احر

۱۸۴ ۶۶۱ شوکران

۱۸۵ ۶۶۱ شوکران آبی

۱۸۶ ۶۶۱ شوکران الماء

۱۸۶ ۶۶۱ شوکران باغی (شوکران مستانی)

۱۸۷ ۶۶۱ شوکران کبیر

۱۸۷ ۶۶۱ شوکة ابراهیم

۱۸۸ ۶۶۱ شون

۱۸۹ ۶۶۱ شونیز

۱۹۰ ۶۶۱ شوخس

۱۹۱ ۶۶۱ شوکة الصباغین

۱۹۱ ۶۶۱ شورید

۱۹۳ ۶۶۱ شورہ گز

۱۹۴ ۶۶۱ شوکة البواسیر

۱۹۴ ۶۶۱ شیترج

۱۹۵ ۶۶۱ شیر پنیر

۱۹۶ ۶۶۱ شیرین قلمہ

۱۹۶ ۶۶۱ شیشعان

۱۹۶ ۶۶۱ شیزی

۱۹۷ ۶۶۱ شیلانگ یا عناب

۱۹۷ ۶۶۱ شیر خشک

۱۹۸ ۶۶۱ شیلال

۱۹۹ ۶۶۱

۱۹۹۸	شیمشیر
۲۰۰۰	شیطرح
۲۰۲۰	شیب العجوز
۲۰۲۰	شیرین بیان
۲۰۶۰	شیرین بیان هندی
۲۰۷۰	شیرگیاہ
۲۰۷۰	شیر گنجشک (صرد)
۲۰۸۰	شیر زنان
۲۰۹۰	شیر خشک
۲۱۲۰	شیر بوج
۲۱۳۰	شیرینک
۲۱۳۰	شیر زاد
۲۱۴۰	شیخ
۲۱۵۰	شیشم
۲۱۵۰	شیلیم
۲۵۲	● حرف ص
۲۱۹۰	صابونیه
۲۲۰۰	صابونی
۲۲۰۰	صاغافون
۲۲۱۰	صافینا
۲۲۲۰	صامریوما
۲۲۳۰	صبار
۲۲۴۰	صباره
۲۲۴۰	صباح الخير
۲۲۵۰	صبر
۲۳۴۰	صبر زرد
۲۳۶۰	صدف - گوش ماهی
۲۳۸۰	صزیمه الجدی
۲۳۹۰	صعتر
۲۴۱۰	صغیر السلطان

۲۴۲	صنصاف مشفق
۲۴۲	صنصاف ایض
۲۴۳	صلابه
۲۴۴	صمغ
۲۴۵	صمغ لادن
۲۴۵	صمغ کینو قرمز
۲۴۶	صمغ کینو بنگال
۲۴۷	صمغ الانجودان
۲۴۸	صمغ آلو
۲۴۸	صمغ درخت حرما
۲۴۸	صمغ قراصیا
۲۴۹	صمغ فارسی
۲۴۹	صمغ کینو
۲۵۰	صندل
۲۵۲	صندل قرمز
۲۵۴	صنط
۲۵۵	صنار
۲۵۶	صنوبر (کاج)
۲۵۹	صنوبر هندی
۲۵۹	صنوبر انثی نوع صغیر
۲۶۳	صنوبر الارض
۲۶۴	صوف الأرض
۲۶۵	صیدنه

● حرف ض

۲۶۹	ضرو
۲۷۰	ضمیران
۲۷۰	ضریع
۲۷۰	طرز مصرف گیاهان دارویی
۲۷۳	برداشت اجزای گیاه

● حرف ط

۲۶۹	ضرو
۲۷۰	ضمیران
۲۷۰	ضریع
۲۷۰	طرز مصرف گیاهان دارویی
۲۷۳	برداشت اجزای گیاه
۲۷۷	طالبی
۲۷۸	طالیسفر، بنق هندی
۲۷۹	طباشیر
۲۸۲	طرثوث
۲۸۳	طرخشقوق
۲۸۴	طرخون
۲۸۷	طرفاء
۲۹۲	طرنه
۲۹۲	اطریفل
۲۹۳	طریفل
۲۹۴	طلا
۲۹۵	طلانور
۲۹۶	طلای ناخالص (خبث الذهب)
۲۹۶	طلح
۲۹۷	طلع
۲۹۸	طنمرا
۲۹۹	طملان
۳۰۰	طیهوج
۳۰۱	طیم
۳۰۲	طین ارمنی

● حرف ظ

۳۰۷	ظیان
	● حرف ع
۳۱۱	عاقرقرحا

عباسی	۳۱۳
۲. عتم	۳۱۳
۲. عجرمه	۳۱۴
۲. عدس	۳۱۵
۲. عدس آبی	۳۱۸
۲. عزعر	۳۱۹
۲. عزق الدم	۳۱۹
۲. عزق الکافور	۳۲۲
۲. عزوق لزعران	۳۲۱
۲. عزوسک پس پرده	۳۲۲
۲. عزایس النيل	۳۲۲
۲. عشل	۳۲۳
۲. عشار	۳۲۷
۲. عشقه	۳۲۸
۲. عشقه زمینی	۳۲۹
۲. عثبه	۳۲۹
۲. عثنیک	۳۳۱
۲. عصفر	۳۳۲
۲. غصارة ریوند	۳۳۳
۲. عطر	۳۳۴
۲. عقرب	۳۳۴
۲. عقرب - کژدم	۳۳۵
۲. عقیق	۳۳۶
۲. عقده	۳۳۷
۲. علف جارو	۳۳۸
۲. علف ترنجبین	۳۳۸
۲. علف بواسیر	۳۳۹
۲. علف آهوی سفید	۳۴۰
۲. علس	۳۴۰
۲. عکوب بستانی	۳۴۱

۳۴۲	عکنه
۳۴۳	علف دندان
۳۴۳	علف خونی
۳۴۴	علف خنازیر
۳۴۵	علف خرگوش
۳۴۵	علف خر
۳۴۶	علف چشمه
۳۴۷	علف چتری
۳۴۸	علف چای
۳۴۸	علی جونک
۳۴۹	علک البطم
۳۵۰	علقم
۳۵۰	علف هفت بند
۳۵۱	علف مبارک
۳۵۲	علف گربه
۳۵۲	علیق
۳۵۳	عشار
۳۵۴	عنب الثعلب
۳۵۵	عنباب
۳۵۶	عنب - سرخاب
۳۵۷	عنب الدب
۳۵۸	عنبر
۳۵۹	عنبر جامد
۳۶۰	عنبر بید
۳۶۰	عنبر زرد
۳۶۱	عنبر خاکستری
۳۶۱	عنبر سائل
۳۶۲	عنزروت
۳۶۲	عنصل
۳۶۳	عصی الراعی

۳۶۳	عزوق الصباغین
۳۶۴	عنكبوت
۳۶۵	عود
۳۶۵	عود الخیر
۳۶۶	عود الصلیب
۳۶۷	عود الودج
۳۶۷	عود غرقی
۳۶۸	عود منجن
۳۶۹	عود هندی
۳۶۹	عوسج
۳۷۰	عوسج اسود
۳۷۱	عین الجمل
	● حرف غ
۳۷۵	غافث
۳۷۷	غافث کنفی
۳۷۷	غاب رومی
۳۷۸	غار یقون
۳۷۹	غار یقون جراحان
۳۷۹	غاز یاغی
۳۸۱	غاسول
۳۸۲	غلقی
۳۸۲	غلغه
۳۸۳	غوره
	● حرف ف
۳۸۷	فاخره
۳۸۷	فاشرا
۳۸۸	فاصولیه
۳۸۹	فالوده
۳۸۹	فانید
۳۹۰	

۳۹۳	۶۳ فراسیون آبی
۳۹۳	۶۴ ابرفیون - فرفیون
۳۹۶	۶۵ فرنجمشک
۳۹۸	۶۶ فرنبدل
۳۹۹	۶۷ فُقاق الکرم
۳۹۹	۶۸ فلفل
۴۰۱	۶۹ فلفل قرمز
۴۰۲	۷۰ فلفل آبی
۴۰۲	۷۱ فلفل بزی سه برگه
۴۰۳	۷۲ فلفل دلمه‌ای
۴۰۳	۷۳ فلفل کوهی
۴۰۴	۷۴ فلفل مویه
۴۰۵	۷۵ فلوس
۴۰۶	۷۶ فندق
۴۰۷	۷۷ فندق جارو
۴۰۸	۷۸ فنک
۴۰۹	۷۹ فیروزه
۴۱۰	۸۰ فیکوس بنجامین
۴۱۰	فیل
۴۱۱	فیل زهره، دیو خار
	● حرف ق
۴۱۵	قاتل البق
۴۱۵	قارچ
۴۱۷	قارچهای تخمیر کننده
۴۱۸	قارچ کومبوجا
۴۲۷	قازیباغی
۴۲۸	قاشقک
۴۲۹	قبار
۴۳۰	قرع
۴۳۰	قرنفل

